

Η περιοχή της δυτικής Αργιθέας συνορεύει άτυπα με την περιοχή της Νότιας Πίνδου και εκτείνεται από το Ανθηρό και το Πετρωτό (Λιάσκοβο), ως την Καλή Κώμη και τα Ελληνικά, τα πιο απομακρυσμένα χωριά της Αργιθέας.

Το φαράγγι του Κώστιανου βρίσκεται στη μέση του συγκροτήματος των δυτικών κορυφών της Αργιθέας. Τα νερά που κατεβάζει στον Αχελώο πηγάζουν από τις κορυφές του Προφήτη Ηλία (1.755 μ.) και χύνονται αμέσως μετά το πέρασμα του στενού του τμήματος στον Αχελώο.

Το φαράγγι του Κώστιανου Περιπέτεια στη Δυτική Αργιθέα

ΚΕΙΜΕΝΟ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Κυριάκος Παπαγεωργίου

Ορεινός κορμός των Αγράφων είναι ένα πολυδαίδαλο σύστημα κορυφών, ψηλών κοιλάδων και βαθιών σχισμών που εκτείνεται στο κεντρικό κλίτος της ηπειρωτικής χώρας κι εμφανίζεται ως συνέχεια της πινδώας κορυφογραμμής η οποία αρχίζει με το Γράμμο και απολήγει στην οροσειρά του Αυγού και το κάπως ανεξάρτητο βουνό με την ονομασία Χατζή. Ευδιάκριτο και εμφανές κομβικό σημείο διαχωρισμού δεν υπάρχει. Ωστόσο, αν θέλουμε να αποκόψουμε τον όγκο των Αγράφων από το νότιο σκέλος της Πίνδου και να τα ξεκολλήσουμε, μπορούμε να το κάνουμε τραβώντας μια γραμμή με όριο τον παραπόταμο του Αχελώου “**Καμναΐτη**” (ή Καμναΐτικο ρέμα) από βορρά και τον ίδιο τον Αχελώο από δυτικά, που ουσιαστικά τέμνουν και διαχωρίζουν τη μία οροσειρά από την άλλη.

Τα Άγραφα αρχίζουν μετά το Αυγό (είναι το βουνό που υψώνεται απέναντι και νότια από το Πετρούλι και το Νεραϊδοχώρι)

με την απότομη Καραβούλα (1.872 μ.) και τις τρεις κύριες κορυφές της Δυτικής Αργιθέας, το Σουφλί (1.801 μ.), τα Βερούσια ή Προφήτη Ηλία (1.775 μ.) και την Κατούνα (1.655 μέτρα). Νότια και ανατολικά από αυτές υψώνονται πιο μεγάλες κορυφές, που είναι βέβαια και περισσότερο γνωστές τόσο στους ορειβάτες και πεζοπόρους, όσο και στους κατοίκους των χωριών της λίμνης Πλαστήρα και στους λίγους εναπομείναντες και ηρωϊκούς αυτόχθονες της περιοχής των Ευρυτανικών Αγράφων.

Η Αργιθέα, μια περιοχή απόμακρη, περίκλειστη και ολιγάνθρωπη κλείνεται μέσα σε αυτό το δυσπρόσιτο ανώμαλο και πολυσχιδές οροπέδιο που ορίζεται από τη μεγάλη κορυφή της Καράβας, το πασίγνωστο Τύμπανο, την Καραβούλα, τον Αχελώο και τις τρεις προαναφερόμενες κορυφές, ως πρώτες κορυφές του συστήματος των βορείων Αγράφων.

Όμως και η ίδια η περιοχή της Αργιθέας, αφού βέβαια είναι απομονωμένη, χωρίζεται και μεταξύ της σε ανατολική και

σε δυτική. Ο διαχωρισμός αυτός είναι περισσότερο γεωγραφικός και δεν έχει καμιά ιδιαίτερη σημασία ούτε ανθρωπολογικά κριτήρια.

Το σημερινό μας οδοιπορικό θα ασχοληθεί με τις ορεινές τομές και τις διαδρομές που σχεδιάζονται στην απρόσιτη αυτή λεκάνη των Αγραφών, αλλά και με τα χωριά της Δυτικής Αργιθέας και ειδικότερα με αυτά που προσανατολίζονται στον Αχελώο. Θα κάνουμε το γύρο της δυτικής Αργιθέας από το **Μουζάκι** μέχρι την **Πύλη** των Τρικάλων διαγράφοντας ένα μεγάλο τόξο και διασχίζοντας τα προκεχωρημένα φυλάκια της αγραφιώτικης ενδοχώρας.

Πρέπει από την αρχή να δώσουμε το στίγμα της γεωγραφικής ταυτότητας της περιοχής, αλλά και να μυήσουμε τον αδαή ταξιδιώτη αφ ενός στα μυστικά του τόπου και αφ' ετέρου τι τον περιμένει και τι θα συναντήσει σε όλο το φάσμα της λεκάνης αυτής.

Το οδοιπορικό έχει αρχή το Μουζάκι της Καρδίτσας και τέλος την Πύλη των Τρικάλων. Θα διαγράψουμε δηλαδή μια περίπου κυκλική πορεία, στρατηγικής σημασίας για τον περιηγητή.

Αφού περάσουμε τον ορεινό αυχένα του Τύμπανου παίρνοντας πάντα τις δεξιές διασταυρώσεις (εκτός από αυτήν της Δρακότρυπας) και κατηφορίσουμε προς το χωριό της Αργιθέας, συνεχίζουμε για το συνοικισμό της Αγορασιάς και το Ανθηρό (Ανθηρό της Αργιθέας, γιατί υπάρχει και το Ανθηρό της Καστανιάς). Από το ποτάμι του Ανθηρού θα αρχίσει η περιηγητική μας διαδρομή.

Εγκαταλείπουμε το δρόμο που ανηφορίζει για το Ανθηρό (που αποτελεί ιδιαίτερο στόχο και πορεία περιηγητικών και ορειβατικών διαδρομών) και συνεχίζουμε με νότια και ανηφορική πορεία επάνω στον ορεινό κορμό που ξετυλίγεται αριστερά μας. Από κάτω κυλάει **το ρέμα του Τριζώλου** που στενεύει αρκετά στο βάθος και χύνεται στο **Καμπουργιανίτικο ρέμα**, για να σχηματίσει τελικά μια ευρεία και όμορφη κοίτη στη λεκάνη απορροής του Αχελώου.

Διασχίζουμε μια περιοχή με ασθενείς και λειψόκορμες δρυς για να πάρουμε την τελική κατηφόρα για τη διάσχιση του παραπάνω ρέματος, ώστε να οδηγηθούμε στο πέρασμα του Αχελώου και από κει στην Αρτα.

Εμείς που έχουμε άλλο στόχο θα κατευθυνθούμε προς το ωραίο χωριουδάκι του **Πετρωτού** (παλιά ονομασία **Λιάσκοβο**).

Σε λιγότερο από δυόμιση χιλιόμετρα μπαίνουμε στο χωριό αυτό που έχει μεσημβρινή κάτοψη, είναι δηλαδή λίοχαρο και αντικρίζει τις ραγάδες και ανυσματικές τομές των πλαγιών του Αχελώου που δημιούργησε η σκαπάνη της εκτροπής, όπως επίσης αντικρίζει και το πρώτο χωριό της αρτινής επικράτειας, **τις Πηγές**, μα και το πανέμορφο βουνό της Αρτας, **την Κοκκινόλακα**.

Δε συναντούμε ψυχή. Βαδίζουμε ως την εξωτική πλατεία (εξωτική, με την έννοια όχι της κεντρικής, όπως συνηθίζεται στα χωριά) βλέπουμε το ωραίο κτίσμα της πέτρινης εκκλησίας, το παλιό κοινοτικό γραφείο κι ένα πανέμορφο διώροφο αρχοντικό που το έχει τυλίξει ο κισσός και ψάχνουμε έναν άνθρωπο. Οποιονδήποτε. Γυρίζουμε τις ρούγες, - λίγα σπίτια, άλλα ριγμένα από το χρόνο κι άλλα ξαναφτιαγμένα, με γκαζόν και μπαλκονάρες, - αλλά η ψυχή του χωριού ολωσδιόλου άφαντη. Απογοητευμένοι μπαίνουμε στο αμάξι να φύγουμε. Από ένα καφενείο όμως, που βέβαια ήταν κλειστό, βγαίνει μια όμορφη και στρουμπουλή γυναίκα που μας απευθύνει ένα ερωτηματικό νεύμα, σαν τι τάχα να γυρεύουμε σε τούτη την ερημιά.

Κατεβαίνουμε και έκπληκτοι μαθαίνουμε ότι είναι η μόνη κάτοικος του χωριού και με άψογα ελληνικά (αλβανίδα;) μας δίνει καίριες πληροφορίες που έχουν οριακό χρόνο την τελευταία δεκαετία... Δε γνωρίζει τίποτα περισσότερο, ούτε ονόματα και φαμίλιες, ούτε ασφαλώς την ιστορία του χωριού (ψιλά γράμματα).

Έτσι αναχωρούμε με βιάση και σκεπτικισμό. Ξανοιγόμαστε στην άκρη του χωριού κι από κει βλέπουμε τα πάντα. Τον Αχελώο, κατακερματισμένο, τις απέναντι

κορφές και τα ήσυχα χωριουδάκια της Αρτινής πλαγιάς, αλλά και το πίσω τοπίο των Αγράφων που σχηματίζεται ψηλά από το ποτάμι.

Α! και κάτι πιο εντυπωσιακό, όπως το μάτι μας περιηγείται τη διατομή του Αχελώου: Το έρημο μοναστήρι του **Σέλτσου**, σε μια έξοχη προβολική βραχοτομή, έτοιμο να πέσει και να τσακιστεί στο ρου του Αχελώου. Έτσι όπως τσακίστηκαν οι τετρακόσιοι περίπου Σουλιώτες του Μπότσαρη το 1803.

Από εδώ και πέρα η διαδρομή μας θα έχει να κάνει με τις κορδέλες και τα εσάκια που φιλοτεχνεί η διαρκής επανάσταση της ροής του Αχελώου, να περάσει τα βουνά και νάβρει διέξοδο στη θάλασσα. Αυτόν τον ποταμό, που οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν σα Θεό, οι αθεόφοβοι της τεχνολογικής κουλτούρας, που δεν έχουν ασφαλώς το Θεό τους, τού τσάκισαν το σώμα και την ελευθερία, διαστρέφοντας κάθε έννοια φυσικής ροπής σε αυτή τη ζωή.

Όμως η ζωή συνεχίζεται και για το ποτάμι, - που από δω και κάτω είναι λειψό - και για τους εκτροπολάτρες κάθε είδους κυβερνητικής πολιτικής, που ραπίζονται κάθε τόσο από τα ακυρωτικά θέσμια και τους ευρωπαϊκούς Εισαγγελείς.

Σήμερα έχουμε βάλει στόχο να βρούμε και να περπατήσουμε το **φαράγγι του Κώστιανου**. Πώς το ανακαλύψαμε και το στοχοποιήσαμε, είναι μια περίεργη ιστορία. Αλλά πώς και πού θα βρούμε την άκρη του είναι μια άλλη δραματική πτυχή του οδοιπορικού μας.

Συνεχίζουμε, ωστόσο, ψάχνοντας στις κοφτές ρεματιές και χαράδρες εκείνη την τομή που θα προσιδιάζει με φαράγγι, για να το κατεβούμε. Τίποτα...

Η πληροφορία μας, που την αλιεύσαμε εν κρυπτώ σε κάποια συνομιλία αργιθεατών στην Αθήνα, δεν περιέχεται ούτε στον έντυπο ούτε στον ηλεκτρονικό πληροφοριοδοτή. Έτσι σταματούσαμε σε κάθε βαθύ ρέμα κι ανιχνεύαμε τις κατωφέρειες και τα πατήματα. Στο μεταξύ, αυτοκίνητο κανένα...

Η απόλυτη ερημοποίηση ενός τοπίου και

φάσματος χωριών που άλλοτε δονούνταν από ζωή, που διακονούσε στις ραχούλες και τα ποτάμια και σφύζανε οι ρεματιές και οι λόγγοι από φωνές κι αλαλητά. Σήμερα μήτε τσομπάνης μήτε ποιμενικός σκύλος δεν αγρικιέται στο σύμπαν της αχελωίδας λεκάνης στη δυτική Αργιθέα. Αποκαμωμένοι από το ψάξιμο συλλαμβάνουμε το μηχανικό ήχο μιας πετρελαιομηχανής. Από την αντίπερα πλαγιά ακούμε - και βλέπουμε - ένα αγροτικό να βογγάει σέρνοντας τα τριμμένα ελαστικά του και πρώτη φορά στο άκουσμα του απαισίου αυτού ήχου μας κυριεύει γλυκιά προσμονή.

Πιάνουμε το μεσιανό οδόστρωμα, μη μας φύγει ετούτος ο ξαφνικός επισκέπτης "άναυλα" και περιμένουμε σαν τους αντάρτες της κατοχής τη γερμανική πομπή, να την ανατινάξουμε...

Μας βλέπει ο οδηγός και φοβούμενος - προφανώς - ότι είμαστε η συμμορία του Παλαιοκώστα (ο οποίος σημειωτέον

κατάγεται απ' αυτά τα μέρη) κάνει μια απότομη κίνηση να πάρει το αγροτικό στροφή, προς τα ...πίσω. Τρέχουμε τότε με προτεταμένες τις ορειβατικές γκλίτσες (σημάδι ότι είμαστε πεζοπόροι κι όχι αντάρτες των χωριών ή λήσταρχοι) για να τον καθυψάσουμε. Μας βλέπει ο δόλιος και φρενάρει.

Μέσα στην καμπίνα διακρίνουμε τον οδηγό, ένα ροδαλό και φουσκωμένο μάγουλο, ένα φοβισμένο ανθρωπάκι στη θέση του συνοδηγού και πίσω μια ξωμάχισα της αγροτιάς, με τοεμπέρι, κόκκινη μύτη και τρομαγμένο βλέμμα.

“Δεν είμαστε λύκοι, άνθρωποι είμαστε, σταματήστε...” τους λέμε.

“Αμ αν είσασταν λύκοι καλά θάτανι, τσ' ανθρώπ' τσ' ξέν'ι ιδώ φορκόμαστε”.

Κάνουμε συστάσεις, τους εξηγούμε το ρόλο μας (τι ρόλο δηλαδή;) την καταγωγή μας κι ότι ψάχνουμε ένα φαράγγι κάπου εδώ...

“Τι του θέλετε του φαράγγ'ι, πούθε του ξέρετε ισείς”; μας ρωτάει ο συνοδηγός που τόσνη ώρα κρατούσε σφραγισμένο το στόμα του.

Ο συνοδηγός του αγροτικού ήταν ο παλιός γραμματέας της διευρυμένης Κοινοτήτας **Καλής Κώμης** (της δυτικής Αργιθέας), συγγραφέας ιστορικών βιβλίων και άριστος γνώστης της περιοχής του Αχελώου.

Στην επόμενη ερώτησή μας πόσο μακριά πέφτει ο ...**Φάγγος** (*) το μάτι του πρώην γραμματέα αστράφει και γεμάτος από μια γεροντική οίηση μας εξηγεί όλος περηφάνια ότι για τον Άρη και τον τόπο του μαρτυρίου του έχει γράψει ένα βιβλίο που το πουλάει μάλιστα στο Μουζάκι.

Ύστερα από δαύτα δε χρειαζόταν τίποτ' άλλο, απ' το να κατεβούν από τ' αγροτικό και ν' αρχίσει ένας διάλογος, πρόσφορος να γλυκάνει τις ραχούλες, ώστε ν' αντηχήσουν εδώνα στ' ακροβούνια οι ανθρώπινες λαλιές και τα γέλια.

Μας διαφώτισαν για το φαράγγι (άλλωστε υπάρχει πινακίδα) δώσαμε υπόσχεση να βρεθούμε το βράδι στο Μουζάκι, ν' αγοράσουμε και το βιβλίο του γραμματέα και κείνοι να μας κεράσουνε ένα τσίπου-

ρο από τα μέρη τους.

Έφευγαν από την Καλή Κώμη για ξεχειμώνιασμα στο Μουζάκι, γι αυτό και τιγκαρισμένο το αγροτικό. Τ' Αϊ-Δημήτρη, μαθές...

Σε δέκα χιλιόμετρα απ' το Πετρωτό (Λιάσκοβο) και λίγο πριν να μπούμε στο μεγάλο και απλωτό χωριό της Καλής Κώμης συναντούμε την ωραία πελώρια, ξύλινη πινακίδα με τις ενδείξεις για το φαράγγι του Αχελώου και την ειδικότερη ονομασία **“Κώστιανο”**, καρφωμένη σ' ένα όμορφο πλατάνι δίπλα στο δρόμο. Σημειωτέον ότι η άσφαλτος έχει φτάσει μέχρις εκεί κι από δω και πέρα αρχίζει ο χωματόδρομος. Ασφαλίζουμε το αμάξι και κατηφορίζουμε για το φαράγγι. Υπάρχει και το σχετικό βέλος, η ρεματιά βυθίζεται πίσω από την παραποτάμια βλάστηση, δασώνει το τοπίο πλάι μας, κάτι όμως μου λέει ότι εκεί υπάρχει ένας παλιός διάτρητος οικισμός. Διάχυτες ξερολιθιές, απλωτά και πετρόφραχτα οικόπεδα, όρθια τειχία που παραπέμπουν σε κοινόχρηστα κτίσματα και το ρέμα απλόχερα να βουίζει, χωρίς ωστόσο μεγάλη ποσότητα νερού. Στην άκρη κι ένα υπόλειμμα νερόμυλου κρυμμένο στα δασιά φύλλα των θεριεμένων δέντρων.

Μπαίνουμε σε αψύ δάσος από βαλανιδιές και σφένταμα. Δυσκολευόμαστε να προωθηθούμε. Δίπλα μας το ανάριο ρέμα. Δεν χάνουμε την επαφή μαζί του, μια κι αυτό πρέπει να οδηγεί στο φαράγγι. Παρακάτω τα πράγματα γίνονται δύσκολα. Χάνεται το μονοπάτι, το δάσος αγριεύει και τα κλαριά πληθαίνουν.

Κάποια στιγμή αποφασίζω να “πέσω” στο ρέμα. Είναι καλύτερα. Από βράχο σε βράχο κι από λιθάρι σε κοτρώνα. Όχι σε υδροποιημένες πατουλιές, αλλά σε σταθερά βράχια.

Αυτή η πορεία κρατάει ένα τέταρτο. Η κοίτη κατηφορίζει ομαλά, δίχως απότομες πτώσεις. Το ρεματάκι δέχεται κι άλλα πλαϊνά νερά και πλουτίζει. Δεν είναι ωστόσο αρκετό για να μας δυσκολέψει. Η κοίτη του είναι φαρδιά, αλλά στο βάθος φαίνεται να στενεύει.

Ωπα, εδώ είμαστε! Η μορφολογία της κοί-

Σχέδια της φύσης πάνω στους κορμούς στην ροή του Αχελώου.

της υποβάλλει ένα απίθανο στένεμα, τα κάθετα βράχια ανυψώνονται υπερβολικά, ο χώρος μυρίζει φυσικό μνημείο που η αρραγής ενότητα του χρόνου τρύπησε κι ύστερα σμίλεψε με τα καλέμια του αυτό το θαύμα της φιλοτέχνης δημιουργίας.

Πώς θα μπορούσε αλλιώς η φύση να περάσει τα νοήματά της, να διοχετεύσει δηλαδή τα χνάρια του δυναμικού της υγρού στοιχείου, στο φυσικό της πέλαμα, το δελταϊκό τόξο που έφτιαξε η ίδια;...

Γι αυτό κι εμείς χωνόμαστε στα μάγγανα αυτά των βράχων που φιλοτέχνησε η φύση, για να αποκαθάρει τον “στοχασμό” της και να βρει τη λογική του το κάθε φυλλαράκι κι η κάθε πτυχή του χώματος τον προορισμό του.

Είναι μοναδικό αυτό το αριστούργημα της φύσης που ψάχναμε τόσες ώρες. Δεν κρατάει πολύ. Κι επειδή τα καλά κρατάνε λίγο, το φαράγγι ετούτο διολισθαίνει με τρεις τέσσερις υπέροχους και καταπληκτικούς ελιγμούς, διάρκειας ενός τετάρτου περίπου κι ύστερα, με κυρίαρχο λόγο το φυσικό του ξέσπασμα, αποτραχύνεται, βγαίνει από τα μουσικά του νοήματα και

χύνεται στο μακαριστό και παχύ ρέμα του Αχελώου.

Εδώ κάτω στην ήσυχη αυτή γωνιά της γης, που οι Θεσσαλοί αποκαλούν **Ασπροπόταμο**, η γαλήνη και ο παράδεισος αποκτούνε τη διάσταση του εφικτού κι ο ανθρώπινος εφιάλτης φαντάζει τόσο μακρινός που τον έχουμε κιόλας ξεχάσει. Οι κροκάλες κι οι ξυλοσειρμοί σε μια αγαστή πανδαισία λειότητας και χρωμάτων μετασχηματίζονται σε ένα φανταζί έργο τέχνης, με καμώματα φουτουριστικά και πρωτόγονου κυβισμού.

Ο Αχελώος, λείος κι αυτός και “χαμερπής”, θεότητα κρυμμένη στο μουσικό της κέλυφος, αναδύει όλη την πραότητα και τη θεική του καταγωγή στο πτυχωτό κελάρυσμα των βημάτων του.

Επιστρέφουμε γεμάτοι απόγνωση και ερωτηματικά. Αυτό το πανώριο στοιχείο θέλουμε να σακατέψουν;

Το φαράγγι, επιστρέφοντας, έχει άλλη δυναμική, άλλο φωτισμό κι άλλη αισθητική. Η χαρά του άγνωστου κι η κατάκτηση του ασαφούς μας γεμίζει με δύναμη ασυνήθιστη και με τις σκέψεις αυτές φτάνουμε

Η έξοδος στον Αχελώο.

Οι κορυφές της Δυτικής Αργιθέας, Σουφλί 1801 μ. και Κατούνα 1596 μ.

στο δρόμο, ξεκλειδώνουμε κι αρχίζουμε την περιπέτεια της επιστροφής.

Σε χίλια πεντακόσια μέτρα φτάνουμε στην Καλή Κώμη. Χωριό βουτηγμένο σε μια κλειστή κοιλάδα, αραιοκατοικημένο, με δυό υπέροχες εκκλησιές, ρούγες πολλές και μαχαλάδες, με κάποια ζωικά κατάλοιπα, δίχως ανθρώπους όμως, αλλά φανερά τα ίχνη της διαβίωσης – κότες που κακαρίζουν, μοσκιές από αυλισμένους κήπους, κοπριές, σβουνίσματα, καπνιές από μπουχαριά, πόρτες ξεκλειδωτές, ανθρώπινες αναπνιές.

Ο δρόμος κατηφορίζει με έντονες κλίσεις προς το μεγάλο ρέμα που κι αυτό στο τέλος φαραγγίζει σαν έρθει η ώρα να χυθεί στον Ασπροπόταμο. Το ρέμα τούτο πηγάζει ψηλά, στο Μέγα Κάμπο κι ακούει στο ωραίο όνομα **“Αρματολίκι”**.

Το περνάμε κι αρχίζουμε πια τον ανήφορο. Εδώ η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καρδίτσας ξανάφερε την άσφαλο – και καλά έκανε – που την τελειώνει στο έσχατο χωριό της Αργιθέας, το πιο απομονωμένο και δυσπρόσιτο: **Τα Ελληνικά**.

Ξαναπαίρνουμε μεγάλο ύψος και φτάνουμε ύστερα από τρία χιλιόμετρα (από Καλή Κώμη) στο χωριό. Ερημο κι αυτό, όπως όλα. Ψυχή πουθενά. Ενας δρόμος φεύγει μεσ’ από την πλατεία για την παρακείμενη ρεματιά. Ευτυχώς που υπάρχει μια μικρή πινακίδα που δείχνει κλειστή αριστερή κατεύθυνση για το **Βαλκάνο**, την Πύλη και τα Τρίκαλα.

Ανηφορίζουμε σε πετρόδρομο. Υστερα από δύομιση περίπου χιλιόμετρα συναντούμε διασταύρωση δεξιά για Βαλκάνο. Αφήνουμε το δρόμο αυτό και συνεχίζουμε για το ορεινό **διάσελο της Κατούνας**. Από εδώ τα πράγματα αγριεύουν και το τοπίο γίνεται εξωτικά συναρπαστικό.

Προχωρούμε σε ένα ελάχιστο πλάτος που είναι διάσπαρτο και κατειλημμένο από βραχίδες κατολισθήσεων. Κατεβαίνουμε, παραμερίζουμε ό,τι μπορεί να μετακινηθεί, προφανώς δεν πατιέται συχνά ο δρόμος αυτός.

Περνάμε κάτω από την κορυφή **Μαυροβούνι** (1.343 μ.) και σε τέσσερα χιλιόμετρα (από τη διασταύρωση του Βαλκάνου)

φτάνουμε σε δεύτερο σταυροδρόμι που δεν υπολογίζαμε. Η πινακίδα αναφέρει μόνο την αριστερή κατεύθυνση – για Βαλκάνο πάλι – κι εμείς συνεχίζουμε ευθεία. Ο δρόμος αναπάντεχα ομαλοποιείται, λόγω προφανώς της χωμάτινης δομής των μαλακών λιβαδιών, για κάμποσο διάστημα. Φτάνουμε και αγγίζουμε το υψόμετρο των 1.500 μέτρων, ενώ λίγο ψηλότερα από μας διακρίνεται μόλις, τυλιγμένη μέσα σε μαύρα σύννεφα, η πετρώδης κορυφή **Τούβλα** (1.781 μ.).

Διανύοντας μίαν απόσταση 3,8 χιλιομέτρων, από την τελευταία διασταύρωση του Βαλκάνου, φτάνουμε σε ένα χαρακτηριστικό διάσελο που σηματοδοτεί δύο ορειβατικές πεζοπορίες. Αριστερά μας υπάρχει ωραία πινακίδα του ΕΟΣ Καρδίτσας που αφορά το ορειβατικό **Καταφύγιο της Κατούνας** και σηματοδοτεί μίαν ήπια διαδρομή από αυτό ως την κορυφή της (1.596 μ.) και δεξιά μας την ανάβαση ως την κορυφή **Σουφλί** (1.801 μ.).

Δεν έχουμε πολύ χρόνο στη διάθεσή μας αλλά επιχειρούμε την ανάβαση ως την Κατούνα. Δυστυχώς δεν βλέπουμε πολλά πράγματα, καθώς ο τόπος είναι χαρακτηρισμένος ως βοτανικός κήπος, με ποικιλία αγριολούλουδων και βοτάνων. Το ίδιο βέβαια ισχύει και από την πλευρά του Σουφλιού. Φτάνουμε στην κορυφή της Κατούνας σε χρόνο λιγότερο από ένα τέταρτο κι ενώ η ώρα αυτή του δειλινού είναι πανέμορφη.

Μπαίνοντας στο αμάξι έχει πέσει το φως, κι ένα σκοτάδι ραγδαίο και άγριο αρχίζει να καλπάζει εδώ πάνω στις βλοσυρές και πριονωτές κορυφές των Αγράφων.

Η μέρα πάει να κλείσει τον κύκλο της, με μια καταγιστική πανδαισία από μαγικά υπόφωτα και σκιαμαχίες ολοκληρώνοντας τη δυναμική των αργιθεάτικων βουνοκορφών. Βουνοκορφές που θέλω να πιστεύω ότι συνθέτουν ένα άγνωστο τοπίο κι ένα πανέμορφο φυσικό μνημείο της Θεσσαλίας.

Η νύχτα μας ακολουθεί σε όλο το υπόλοιπο ταξίδι, ωστόσο πέσαμε στην άσφαλτο, σε έξη περίπου χιλιόμετρα και βγούμε στο νέο εθνικό δίκτυο Τρικάλων – Αρ-

τας, κοντά στην καινούργια σήραγγα της Γκρόπας.

Από εκεί κατηφορίζουμε για τα Στουρναραίικα κι ύστερα βγαίνουμε στην Πύλη. Ένα οδοιπορικό που άρχισε από το Μουζάκι, θα κλείσει πάλι στο Μουζάκι, αφού από την Πύλη πρέπει να πάμε να συναντήσουμε αυτούς τους ωραίους απόμαχους Αργιθεάτες που σαν τους τσομπάνηδες φεύγουν απ' το κατιό τους στα βουνά, τ' Αϊ-Δημήτρη για να γυρίσουν τ' Αϊ-Γιώργη, με τις πρώτες καινούργιες ριπές της ζωής. Κάπου στο Μουζάκι μας υποσχέθηκαν ένα τσίπουρο κι ένα βιβλίο για τις άγνωστες μάχες και τα κατατόπια της πιο μυστικής και απρόσιτης Αχελώϊδας ζώνης. Της άγνωστης πατρίδας τους...

(*) Ο Φάγγος είναι μια στενή χαράδρωση, εγκάρσια στον Αχελώο, σε μια απρόσιτη γωνιά του οποίου βρέθηκε νεκρός ο Αρης Βελουχιώτης. Βρίσκεται σε απόσταση δύννημιση χιλιομέτρων ανατολικά και πέρα από το χωριό Μεσούνια της Αρτας.

Η συνολική απόσταση του οδοιπορικού (μαζί με τους ελιγμούς μέσα από τα κτήματα, τα ερείπια παλιού οικισμού, τους γκρεμισμένους νερόμυλους, τις λάκες και ξερολιθιές) από το δρόμο μέχρι τον Αχελώο ξεπερνάει τα 1.200 μέτρα κι αν αναγράφονται μόνο 700 μέτρα. Ο μέσος χρόνος διάσχισης του φαραγγιού υπολογίζεται στη μία ώρα, ανάλογα βέβαια με την εποχή που θα διανυθεί.

Αν είναι Σεπτέμβρης – Οκτώβρης η διάσχιση είναι ευκολότερη και απαιτείται λιγότερος χρόνος, αφού το ρέμα έχει ελάχιστα νερά.

Αν είναι Απρίλης ή Μάης, οπότε το ρέμα κατεβάζει αρκετά νερά, η διάσχιση γίνεται προβληματική και ο χρόνος που απαιτείται είναι περισσότερος. Τα χωριά της δυτικής Αργιθέας χωρίζονται από τα χωριά του Αρέντα ποταμού (Μοσχόφυτο, Βαλκάνο, Πολυνέρι και Μυρόφυλλο) από την εκτεταμένη κορυφογραμμή του Σταυρού.

Η προτεινόμενη διαδρομή οδικής περιπέτειας είναι από τις πιο παρθένες και απροσπέλαστες των ελληνικών βουνών, δεν έχει εύκολη και προσιτή σήμανση, στην οποία σπανίζουν οι άνθρωποι και ειδικά οι μόνιμοι κάτοικοι.

Εδώ κυριαρχεί το ατόφιο αγραφιτικό βουνό και δεσπόζουν ο σχιστόλιθος και τα δάση της ελατιάς που καθιστούν τη διεξόδουση και προσπέλαση των οχημάτων προβληματική. Είναι όμως παραδεισένια...